

Ekobrottsmyndigheten
Swedish Economic Crime Authority

Tillsammans mot ekobrott

Ekobrottsmyndigheten – Tillsammans mot brott

- En av Sveriges två åklagarmyndigheter.
- Upptäcker, avbryter, utreder och lagför **ekonomiska brott inom näringsverksamhet**. Arbetar även aktivt för att återföra brottsvinsterna.
- Nära och systematisk samverkan med andra myndigheter och ett välutvecklat internationellt samarbete.
- Verksamhetsgrenar:
 - Utredning och lagföring
 - Underrättelseverksamhet
 - Brottsförebyggande verksamhet

Allt arbete ska genomsyras av ett brottsförebyggande perspektiv

Omfattningen av ekobrott / kriminell ekonomi

- Svarta inkomster drygt 91 miljarder kronor per år
- Felaktiga utbetalningar från välfärdssystemet ca 13 - 16 miljarder kronor år 2021
- Bedrägerier ca 3,4 miljarder kronor i brottsvinster år 2021
- Den totala vinsten från narkotikahandeln i första led är ca 1,8 - 2,8 miljarder kronor per år
- Oredovisade inkomster 2021:
 - Restauranger och barer 6 miljarder kronor (11 %)
 - Livsmedel och tobakshandel 1 miljarder kronor (18 %)
- Skattefel punktskatter
 - Cigaretter 0,2 miljarder kronor
 - Alkohol 1,7 miljarder kronor

**Källor: Svarta arbetsinkomster, Skatteverket, 2020-02-06, Det svenska tillståndet, En antologi om brottsutvecklingen i Sverige, Amir Rostami, Jerzy Sarnecki, 2022, Myndighetsgemensam lägesbild organiserad brottslighet 2021, 2021-10-19, Rapport; Omfattningen av felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen 2021, ESV 2023:22, Skatteverkets skattefelsrapport, 2020*

Myndighetsgemensam lägesbild 2023

De hot som bedöms ha störst påverkan på den myndighetsgemensamma satsningen mot organiserad brottslighet och på samhället i stort har identifierats. Det är:

- A. den ekonomiska brottsligheten som ett allt viktigare inslag i organiserad brottslighet,
- B. den geografiska utbredningen av organiserad brottslighet och dess påverkan på lokalsamhället,
- C. den globala brottsarenan,
- D. otillåten påverkan.

Myndighetsgemensam lägesbild 2023

A. Den ekonomiska brottsligheten - ett allt viktigare inslag i organiserad brottslighet

- ❖ Kombination av illegal och legal verksamhet
- ❖ Teknisk utveckling och digitalisering
- ❖ Illegalt förvärvade pengar investeras och omsätts in i den legala ekonomin
- ❖ Välfärdssystemet utnyttjas
- ❖ Bolag som brottsverktyg
- ❖ Möjliggörare

Vad innebär det att ett företag används som brottsverktyg?

1. Företag gör det möjligt för kriminella att **skapa en legal fasad** som de kan **använda för att begå brott** mot staten och vårt välfärdssamhälle, bedrägerier mot kreditgivare, leverantörer, investerare och allmänheten som de annars inte hade kunnat begå.
2. Företag gör det möjligt för kriminella att **distansera sig från de brott** som de begår i företagets namn och därmed **undvika att bli dömda** för brotten **eller betalningsskyldiga** för skulder som uppkommer i företaget.
3. Företag används av kriminella för att **tvätta vinster** från annan brottslighet vita.
4. Företag används för att **skapa falska individuppgifter** som ger kriminella falska vita inkomster som de kan leva på i samhället.

Brottsverktyg – Målvakter och utnyttjade identiteter

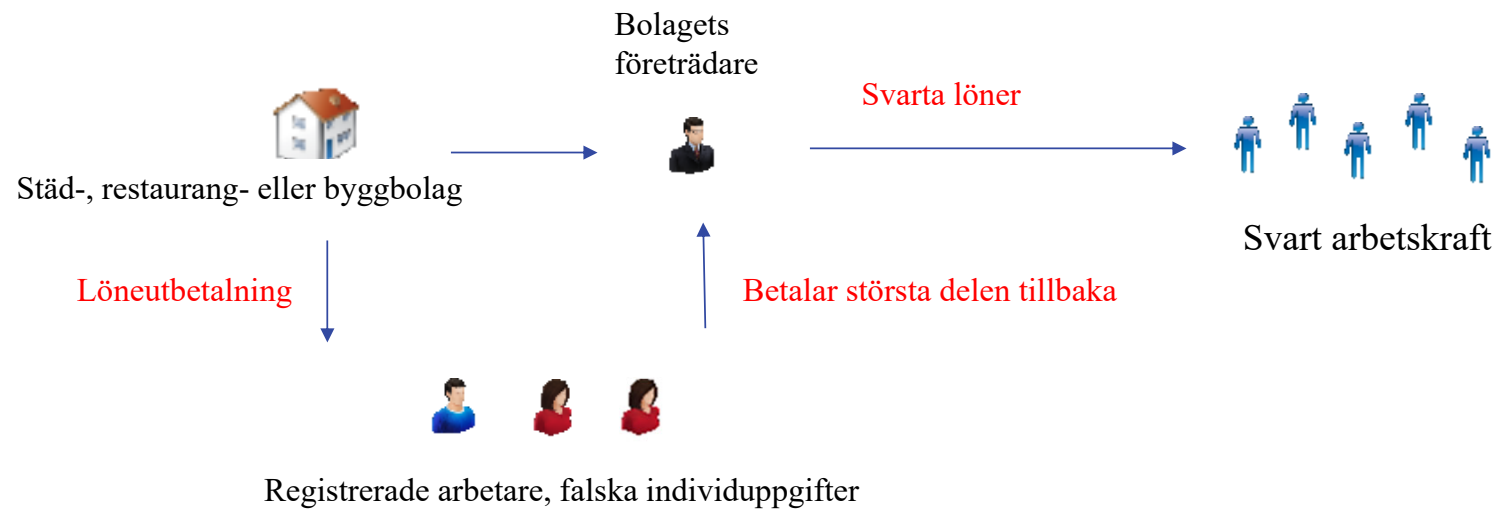
- Marginaliserade personer från t.ex. baltiska staterna och Polen
- Ansöker om invandring till Sverige för gästarbete
- Tilldelas ett svenskt personnummer/samordningsnummer
- Öppnar stort antal bankkonton, bankdosor, BankID
- Registreras som företrädare på svenska aktiebolag hos Bolagsverket
- Identiteten stannar kvar i Sverige men personen åker tillbaka till sitt hemland

Informationsfolder ”Varningssignaler kopplade till målvakter”:

<https://www.ekobrottsmyndigheten.se/wp-content/uploads/2022/11/informationsfolder-malvakter.pdf>

Förslag på åtgärd: Om en företrädare i ett företag har ett samordningsnummer⁷, stäm av med Skatteverket att samordningsnumret är aktivt. Skatteverket får inte själva informera banker om falska identiteter. Kontrollera mot Bolagsverkets register om identiteten finns i fler företag/register

Utnyttjande av utländsk arbetskraft

Exempel utnyttjande av utländsk arbetskraft

1

En person från tredje land **rekryteras i hemlandet, lovas arbetstillstånd, fast anställning samt boende i Sverige**, väl på plats möter personen en annan verklighet.

2

Personen **tvingas arbeta** för att **betala en uppgiven skuld till arbetsgivaren**. Lönen som utbetalas för arbetet är för låg för att personen ska kunna leva på den och **personens skuld till arbetsgivaren ökar**.

3

Personen **får ett erbjudande** om att istället för att vara anställd **starta en eget företag, t.ex. en restaurang**, för att därigenom tjäna mera pengar för att bli skuldfri. **Personen lånar pengar och startar företaget. Personen blir ändå mera skuldsatt.**

4 a)

Företaget går dåligt och personen har svårt att betala av lånen. I detta läge blir personen erbjuden att få **sälja tillbaka företaget till halva priset**. Personen är nu helt i beroendeställning till dessa personer och skuldsatt för livet utan en chans att kunna betala tillbaka sina skulder.

4 b)

Personen driver företaget och **jobbar av skulden** och **kan själv bli en del av nätverket**. Företaget kan sedan användas igen på samma sätt. Fungerar ungefär som ett **pyramidspel**. En person erbjuds arbetstillstånd får jobba av skulden i två år. Därefter fria att själva starta företag och sälja arbetstillstånd och ta hit nya personer osv.

Myndighetsgemensam lägesbild 2023

B. Den geografiska utbredningen av organiserad brottslighet och dess påverkan på lokalsamhället

- ❖ Den grova organiserade brottsligheten sprider sig ut från storstäder.
- ❖ Yngre gärningspersoner.
- ❖ Brist på kontrollfunktioner
- ❖ Förvärvar fastigheter för kriminella ändamål

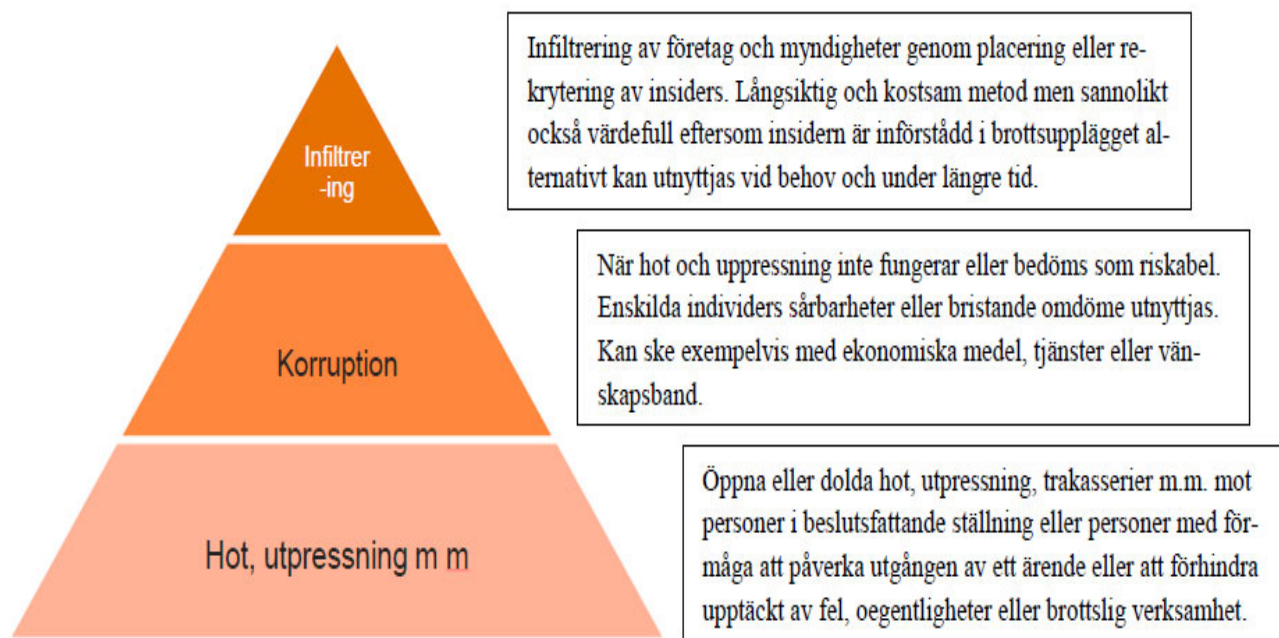
Myndighetsgemensam lägesbild 2023

C. Den globala brottsarenan

- ❖ Fintech (finansiell teknologi)
 - Förflytta pengar snabbt – svårt att spåra
 - Kringgå penningtvättskontroller och myndighetsinsyn
- ❖ Kontanter
- ❖ Cyberangrepp
- ❖ Svenska bolag i internationell brottslighet

Myndighetsgemensam lägesbild 2023

Figur 2. Olika former av otillåten påverkan. Ju högre upp i pyramiden, desto mer resurskrävande och långsiktig strategi krävs från avsändarens sida.

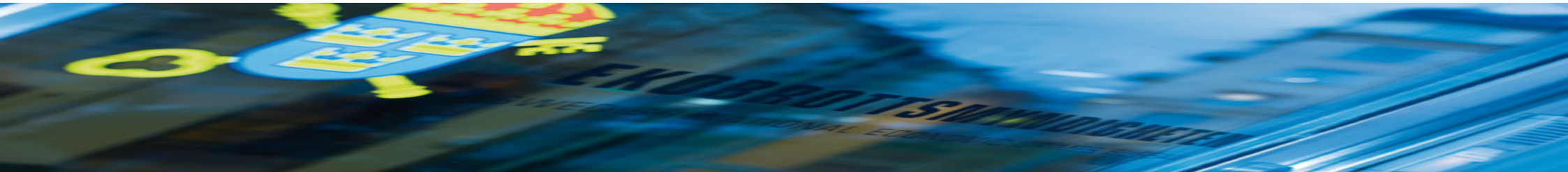
D. Otillåten påverkan

- ❖ Otillåtet påverkan sker mot medarbetare inom kommunal och statlig förvaltning, politiska organ, på lokal och nationell nivå och det privata näringslivet
- ❖ Insiders inom banker, myndigheter och låneinstitut

Myndighetsgemensam lägesbild 2023

Identifierade sårbarheter

- Felaktiga registeruppgifter används som dörröppnare
- Gränsöverskridande arenan för brottslighet är fysisk och digital
- Digitalisering
- Förfalskade, manipulerade och osanna dokument, intyg och handlingar
- Entreprenörer söker nya marknader utanför storstadsområdena

Lämna tips

www.ekobrottsmyndigheten.se

www.polisen.se

Tack för idag!

Anna Lundström (Umeå)

Brottsförebyggande specialist

anna.lundstrom@ekobrottsmyndigheten.se

010-562 98 08

Vill du veta mera om hur du kan förebygga ekobrott? Läs mera på myndighetens externa webbsida:

www.ebm.se/bf

Du hittar EBM:s ”Vägledningen Förebygg arbetslivskriminalitet genom upphandling” och vår uppdaterade checklista ”Vet du vem du gör affärer med?” och ”Varningssignaler kopplade till målvakter” framtagen av samordningsfunktionen mot penningtvätt och finansiering av terrorism via vår hemsida eller direkt via länkarna nedan:

<https://www.ekobrottsmyndigheten.se/forebygg-arbetslivskriminalitet/>

<https://www.ekobrottsmyndigheten.se/checklista-undvik-oseriosa-aktorer/>

<https://www.ekobrottsmyndigheten.se/wp-content/uploads/2022/11/informationsfolder-malvakter.pdf>